

WYMAGANIE 11.

SZKOŁA LUB PLACÓWKA, ORGANIZUJAC PROCESY EDUKACYJNE, UWZGLEDNIA WNIOSKI Z ANALIZY SPRAWDZIANU, EGZAMINU GIMNAZJALNEGO, EGZAMINU MATURALNEGO I EGZAMINU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE W ZAWODZIE ORAZ INNYCH BADAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH

Zespół ds. ewaluacji: Aneta Sitak, Beata Kluczna

Celem badania było stwierdzenie, czy w szkole analizuje się wyniki sprawdzianu oraz wyniki innych badań zewnętrznych i wewnętrznych; czy analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele planują i podejmują działania oraz czy działania prowadzone przez szkołę są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb – modyfikowane.

Sformułowane zostały pytania kluczowe, na które chciano uzyskać odpowiedź:

1. Czy w szkole przeprowadza się analizy wyników sprawdzianu oraz badań zewnętrznych i wewnętrznych?
2. Jak często szkoła analizuje wyniki ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej?
3. Kto zajmuje się analizą wyników?
4. Za pomocą jakich metod dokonuje się tych analiz?
5. Kto i w jaki sposób formułuje wnioski i rekomendacje do planowania i podejmowania działań?
6. W jaki sposób i komu przekazywane są wyniki oraz wnioski z analizy sprawdzianu i badań?

Dobór metod i próby badawczej

Metoda	Źródło danych
Analiza Dokumentów	- plan nadzoru pedagogicznego, - sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego, - dokumentacja spotkań zespołów przedmiotowych (zespołu ds. analizy wyników sprawdzianu), - dzienniki lekcyjne, - protokoły spotkań z rodzicami, - protokoły posiedzeń Rady Pedagogicznej, - plany pracy zespołów nauczycielskich
Wywiad/ rozmowa	Wywiad z dyrektorem
Ankietowanie	nauczyciele

Analiza dokumentacji szkolnej w pełni potwierdza występowanie wymagania 11

Wykaz badanych dokumentów:

1. Plany pracy dydaktyczno – wychowawczej zespołów klas I – III i IV – VI

2. Raporty próbnych sprawdzianów szóstoklasisty oraz sprawdzianu po klasie VI, sprawdzianu umiejętności matematycznych w kl. V –DUMA, sprawdzianu po klasie III
3. Dzienniki lekcyjne i dokumentacje wychowawców
4. Sprawozdania z realizacji planu pracy dydaktyczno – wychowawczej nauczycieli.

Dokonano analizy dokumentów szkoły, z których wynika, że:

- są analizowane wyniki sprawdzianów próbnych i zewnętrznych,
- członkowie RP są zapoznawani z wnioskami i rekomendacjami z przeprowadzonych analiz,
- rodzice są na bieżąco informowani o wynikach sprawdzianów próbnych oraz zewnętrznych uczniów,
- analiza wyników sprawdzianów oraz badań zewnętrznych i wewnętrznych przeprowadzana jest systematycznie i regularnie – w pierwszym etapie kształcenia – na początku I klasy oraz w drugim półroczu klasy III; w drugim etapie kształcenia – każdorazowo po przeprowadzonym sprawdzianie próbnym w klasie VI, i sprawdzianie zewnętrznym, w klasie V po sprawdzianie badającym umiejętności matematyczne DUMA .

Stwierdza się również, że w szkole dokonuje się ilościowej i jakościowej analizy wyników sprawdzianów próbnych i sprawdzianu zewnętrznego w odniesieniu do poszczególnych wymagań, aby:

- ustalić poziom ich opanowania,
- określić typ zadań sprawiających uczniom najwięcej problemów i pod tym kątem ukierunkować dalszą pracę dydaktyczną,
- dokonać korelacji pomiędzy wynikami sprawdzianu zewnętrznego i wynikami sprawdzianów próbnych, a następnie wykorzystać wnioski płynące z tych zestawień w celu ewaluacji dalszej pracy,
- porównać wyniki szkoły w stosunku do innych szkół w gminie, województwie i kraju.

Analizą wyników w szkole zajmują się nauczyciele wyznaczeni przez Dyрекcję szkoły, którzy sporządzają raporty. Metody stosowane w analizach sprawdzianów są różnorodne, wyraźnie ukierunkowane i adekwatne do celów przyjętych w opisach wyników.

Na posiedzeniu RP przedstawiane jest sprawozdanie ze sprawdzianu oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych. Poprzez analizę ilościową prezentowana jest liczba uczniów w szkole i klasie osiągających wyniki najwyższe, średnie i najniższe wraz z liczbą punktów dla poszczególnych standardów egzaminacyjnych dla szkoły. Analizuje się również dane jakościowe, czyli łatwość zadań otwartych i zamkniętych zgodnie ze standardami egzaminacyjnymi i przedmiotami. Dokonuje się analizy wyników próbnych sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych w skali staninowej. Pozwala to na umiejscowienie szkoły na tle innych szkół działających w podobnym środowisku. Dokonuje się szczegółowej analizy sprawdzianu pod względem łatwości poszczególnych zadań, które określają poziom wiedzy i umiejętności uczniów oraz opracowuje się wnioski, które zostają zaprotokołowane na posiedzeniu RP.

Wnioski i rekomendacje z analizy sprawdzianów próbnych i sprawdzianu zewnętrznego oraz pozostałych badań wewnętrznych i zewnętrznych formułowane są przez

osoby, które analizowały ich wyniki oraz przez zespoły nauczycielskie poszczególnych poziomów nauczania. Na ich podstawie formułowane są wnioski do dalszej pracy – wytyczne do pracy na poszczególnych przedmiotach oraz wytyczne do pracy na wszystkich przedmiotach – co prowadzi do udoskonalenia procesu dydaktycznego, a odpowiedzialnymi za realizację są nauczyciele poszczególnych przedmiotów. Wdrażane wnioski przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia. Wskazują na to zapisy w dokumentacji szkolnej.

Wyniki oraz wnioski z analizy sprawdzianu oraz badań wewnętrznych i zewnętrznych przekazywane są:

- nauczycielom poszczególnych przedmiotów – podczas posiedzeń zespołów samokształceniowych,
- całej radzie pedagogicznej – na posiedzeniach RP,
- uczniom – na lekcjach,
- rodzicom – podczas zebrań,
- pisemnie - na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim.

Wnioski z analizy sprawdzianu oraz badań zewnętrznych i wewnętrznych wdrażane są w szkole m.in. poprzez modyfikację metod i form pracy z uczniami. Nauczyciele na bieżąco ewaluują plany pracy dydaktyczno – wychowawczej, modyfikując rozkłady materiału nauczania na kolejny rok szkolny.

Nauczyciele doskonalą umiejętności uczniów, zwiększając liczbę ćwiczeń praktycznych, które najłabiej wypadły na sprawdzianie. Wprowadzają także zadania o różnym stopniu trudności i motywują uczniów do szukania wielu rozwiązań tego samego zadania. Zwiększają liczbę powtórzeń, dostosowują zadania i polecenia do potrzeb i możliwości uczniów mających trudności w nauce, organizują zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Dbają również o poprawę prac pisemnych, zwracając uwagę na jakość i poprawność wypowiedzi uczniów. Dzięki analizie sprawdzianów nauczyciele widzą mocne i słabe strony w swojej pracy z uczniem, mogą rozwijać zdolności, umiejętności oraz doskonalić to, z czym uczniowie słabiej sobie radzą. W ramach godzin zaplanowanych w ramach art. 42 ust. 2 pkt. 2 KN uczniowie uczestniczą w zajęciach dodatkowych.

Podjęte działania wynikające z realizacji podjętych wniosków z analizy sprawdzianów zewnętrznych i wewnętrznych nauczyciele odnotowują:

- w zapisach w dziennikach lekcyjnych,
- w planach dydaktycznych,
- w dokumentacji wychowawcy.

Analiza dokumentacji przekonuje, że opis wyników sprawdzianów próbnych i sprawdzianu zewnętrznego zawiera wnioski i rekomendacje zmierzające do poprawy jakości pracy szkoły, co pozwala ukierunkować dalsze działania dotyczące nauczycieli. W dokumentach szkolnych zgromadzone są dane z egzaminów zewnętrznych, informacje potwierdzające ich analizę oraz wdrażanie wniosków. Na podstawie zapisów w dokumentacji stwierdza się także, że analizy wyników sprawdzianu zewnętrznego oraz badań zewnętrznych i wewnętrznych mają charakter ciągły, ponieważ prowadzone są od wielu lat; odnoszą się do kontekstu poprzednich lat i wskazują tendencję zmian. Modyfikacji uległa jedynie wewnętrzna

diagnoza rozwoju ucznia klasy I w związku z wejściem w życie nowej podstawy programowej i przyjściem do szkoły dzieci sześciolletnich.

Wywiad z dyrektorem szkoły

Z uzyskanych danych z wywiadu z Panią Dyrektorem Szkoły wynika, że w szkole dokonuje się szczegółowej analizy wyników sprawdzianów zewnętrznych oraz przeprowadzanych w ciągu roku wewnętrznych sprawdzianów próbnych w klasie szóstej. Analiza sprawdzianów zew. jest bardzo szczegółowa, prowadzona na podstawie danych, które otrzymuje dyrektor z OKE w Jaworznie. Średnie wyniki szkoły są analizowane i porównywane ze średnimi wynikami w gminie, powiecie częstochowskim, województwie śląskim i kraju, określa się poziom szkoły na ich tle, a średnie wyniki uczniów na skali staninowej uczniów.

Powołany przez Dyrektora zespół nauczycieli analizuje wyniki sprawdzianu i przygotowuje wnioski, które przedstawia podczas zebrań wszystkim członkom rady pedagogicznej. Wnioski do dalszej pracy przekazywane są wszystkim nauczycielom, na ich podstawie nauczyciele planują pracę dydaktyczną na następny rok szkolny. Wszyscy nauczyciele w planach pracy dydaktycznej uwzględniają realizację tematów, treści, ćwiczeń, zadań, które należy doskonalić. O wynikach sprawdzianów próbnych i sprawdzianu zewnętrznego Dyrektor informuje rodziców podczas spotkań z Radą Rodziców. Wychowawcy, po sprawdzianie próbnym i po sprawdzianie zewnętrznym, na spotkaniach z rodzicami omawiają wyniki sprawdzianu.

Pani Dyrektor poinformowała, że co roku bada się również umiejętności matematyczne w klasie trzeciej (Ogólnopolskie Badanie Umiejętności Trzecioklasistów) i w klasie piątej (DUMa). Nauczyciele otrzymują gotowe testy, przeprowadzają badanie, sprawdzają prace uczniów i wprowadzają wyniki online. Z raportami badań zapoznaje się uczniów, rodziców i członków rady pedagogicznej. Podczas tak przeprowadzanych sprawdzianów wyniki uczniów naszej szkoły porównane są z wynikami uczniów z innych szkół. Opracowane wnioski są podstawą do planowania pracy w następnych klasach.

Dyrektor szkoły monitoruje wdrażanie wniosków i rekomendacji z analizy sprawdzianów zewnętrznych i wewnętrznych. Z przeprowadzonego wywiadu wynika, że każdy nauczyciel, po zapoznaniu się z wynikami sprawdzianu i wnioskami wynikającymi z jego analizy, wyznacza sobie plan działania i zadań poprawiających wyniki w danym wymaganiu. Robi to na początku roku szkolnego, planując pracę, oraz w ciągu roku, dokonując autoewaluacji swoich działań. Praca nauczycieli skupia się na kształceniu i doskonaleniu umiejętności uczniów oraz wdrażaniu do rozwiązywania zadań wieloma metodami. Dzieje się to dzięki rzetelnemu planowi pracy, dobrze zorganizowanemu procesowi lekcyjnemu, ciekawie przygotowanym zestawom zadań, ćwiczeń itp. Nauczyciele odnotowują swoje działania w planie dydaktycznym oraz redagując temat w dzienniku lekcyjnym.

Z analizy dokumentów wynika, że wnioski z analizy uwzględniane są w planie nadzoru pedagogicznego i w planie pracy na następny rok szkolny. Wnioski określają szczegółowe działania, które należy podjąć w celu polepszenia wyników pracy dydaktycznej oraz wyników sprawdzianu.

Badanie ankietowe przeprowadzone w ramach ewaluacji było **skierowane do nauczycieli** naszej szkoły. Odpowiedzi udzieliło 10 nauczycieli. Wszyscy ankietowani zgodnie potwierdzili, że w szkole prowadzona jest analiza wyników sprawdzianu zewnętrznego oraz badań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym również wyników prac klasowych, sprawdzianów, kolejnych sprawdzianów próbnych, osiągnięć uczniów w konkursach przedmiotowych oraz dodatkowych prac uczniów. Z wnioskami z analiz, przygotowanymi przez odpowiedzialne za to osoby, nauczyciele zapoznają się na posiedzeniach RP, w formie pisemnej na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim, na spotkaniach zespołów przedmiotowych oraz poprzez samodzielną analizę.

Wszyscy nauczyciele wskazują, że po zapoznaniu się z wynikami sprawdzianów na swoich przedmiotach analizują z uczniami błędy. Wnioski z analizy wdrażają między innymi poprzez weryfikację planu pracy dydaktycznej, organizację dodatkowych zajęć dla uczniów, zwiększenie liczby powtórzeń, indywidualizację pracy z uczniem, dostosowanie form i metod pracy. Podczas zajęć nauczyciele stosują metody sprzyjające uczeniu się m.in.: metody aktywizujące, polisensoryczne, pracę w grupach, czytanie ze zrozumieniem, metody logicznego myślenia, indywidualizację pracy z uczniem, wykorzystanie programów multimedialnych, wykorzystanie TIK, burzę mózgów, metodę niedokończonych zdań, dramę, gry i konkursy dydaktyczne, metodę samodzielnych doświadczeń, metodę stawianych zdań, oglądową, obserwację i pokaz.

Podjęte działania, wynikające z wdrażania wniosków i rekomendacji płynących z analizy wyników sprawdzianów, nauczyciele odnotowują w zapisach w dziennikach oraz w dokumentacji wychowawcy.

Zdaniem nauczycieli analiza wniosków służy poprawie jakości pracy dydaktycznej, skłania do wprowadzania zmian w procesie edukacyjnym i systematycznej pracy, co pozwala uczniom osiągać lepsze wyniki. Analiza ankiet wskazuje jednak, że wnioski z analiz systematycznie wykorzystuje 80%, 20% - raczej systematycznie.

Wnioski i rekomendacje do dalszej pracy

Mocne strony:

- Szkoła przeprowadza egzaminy zewnętrzne organizowane zgodnie z wytycznymi OKE w Jaworznie.
- Szkoła organizuje i przeprowadza pisemne próbne sprawdziany w klasie VI, a także w klasie III i V oraz dokonuje diagnozy rozwoju uczniów klasy I.
- Zespół nauczania blokowego sprawdza próbne sprawdziany, sporządza raport i zapoznaje z nimi Dyrektora szkoły, uczniów, rodziców, nauczycieli.
- Zespoły nauczycieli analizują wyniki sprawdzianów zewnętrznych i sporządzają raporty.
- Raporty zawierają wnioski i rekomendacje dotyczące wiadomości i umiejętności kształconych na różnych przedmiotach nauczania.

- Rekomendacje z raportów wdrażane są poprzez zmianę lub uatrakcyjnienie metod i form pracy, zwiększenie ilości ćwiczeń i powtórzeń, uruchomienie dodatkowych zajęć, korelacje międzyprzedmiotowe.
- Wyniki, wnioski i rekomendacje z analizy wyników przedstawiane są Dyrektorowi szkoły, nauczycielom na RP, uczniom podczas lekcji oraz rodzicom na zebraniach.
- Celem dokonywanych w szkole analiz wyników sprawdzianów jest poprawa jakości kształcenia, m.in. lepsze przygotowanie do egzaminów zewnętrznych, uzupełnienie i utrwalenie wiedzy uczniów, doskonalenie ich umiejętności określonych w wymaganiach egzaminacyjnych.

Słabe strony:

- Wszystkie podejmowane działania są celowe, ale nie wszystkie przynoszą pożądane efekty, o czym informują nie zawsze satysfakcjonujące wyniki sprawdzianów zewnętrznych.
- Wnioski wdrażane po analizie wyników nie zawsze przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia.
- Nie wszyscy nauczyciele wdrażają wnioski i rekomendacje wynikające z analiz lub robią to niesystematycznie.

Rekomendacje do dalszej pracy:

- Warto kontynuować prowadzone w szkole analizowanie wyników sprawdzianu zewnętrznego oraz badań wewnętrznych, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym, ze szczególnym wskazaniem na wnikliwą analizę porównawczą w celu stwierdzenia, jak na przestrzeni kolejnych lat kształtowały się umiejętności uczniów na wszystkich poziomach nauczania.
- Należy odpowiednio zmotywować wszystkich nauczycieli do analizowania wyników, formułowania wniosków i rekomendacji oraz do systematycznego ich wdrażania.
- Warto rozważyć pracę nauczycieli w zespołach przedmiotowych, co umożliwiłoby prowadzenie wzajemnej edukacji i wspieranie się dla podniesienia efektów kształcenia. Zespoły powinny prowadzić dokumentację swojej pracy oraz spotykać się systematycznie przez cały rok.
- Należy dopracować wzajemną komunikację między szkołą a rodzicami na temat analiz sprawdzianów próbnych i sprawdzianu zewnętrznego oraz płynących z nich wniosków.